

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AVOKATI I POPULLIT
Seksioni i Përgjithshëm

Adresa: Bulevardi: "Zhan D'Ark" Nr.2
Tiranë, Shqipëri

Tel/Fax: +355 4 2380 300/315
E-mail: ap@avokatipopullit.gov.al
ëëë.avokatipopullit.gov.al

Nr. Prot.
Nr. Dok. 201601007/2

Tiranë __.__.2016

Lënda: *Rekomandojmë marrjen e masave për përmirësimin e kushteve për mirërritjen e fëmijëve në Shtëpinë e Fëmijës Shkollor, Sarandë.*

Drejtuar: **Znj. Floriana KOKA**
Kryetare e Bashkisë

S A R A N D Ë

Zj. Etleva BISHA
Drejtoreshë e Përgjithshme
Shërbimi Social Shtetëror

T I R A N Ë

E nderuar Znj. Kryetare e Bashkisë,

E nderuar Zj. Drejtoreshë,

Në përmbushje të detyrave kushtetuese dhe ligjore në mbrojtje të të drejtave njerëzore dhe lirive themelore të fëmijëve, si dhe në bazë të ligjit nr. 8454, datë 04.02.1999, "Për Avokatin e Popullit", i ndryshuar, ku parashikohet ndër të tjera se: "Avokati i Popullit ose persona të autorizuar prej tij kanë të drejtë të hyjnë në çdo kohë, pa kufizim apo autorizim paraprak, por duke vënë në dijeni titullarin e institucionit, në të gjitha institucionet e administratës publike, në azile dhe veçanërisht në shtëpi fëmijë, si dhe në çdo vend tjetër ku ka të dhëna dhe çmon se ekziston mundësia e shkeljes së të drejtave dhe lirive të njeriut".

"Hyrja në të gjitha mjediset e mësipërme mund të bëhet si për të hetuar një ankesë, një kërkesë ose njoftim të caktuar, ashtu edhe me nismën e Avokatit të Popullit për qëllime inspektimi apo studimi. Avokati i Popullit në këto raste mund të marrë takim, të bisedojë në mënyrë konfidenciale e pa praninë e personave zyrtarë me cilindo person që ndodhet apo mbahet në këto mjedise"; Institucioni i Avokatit të Popullit sipas një plani vjetor inspektimesh ka kryer vizita monitoruese në Qendrat publike të përkujdesit të të miturve rezidencial në të gjithë vendin.

Në këtë kuadër, më datë 13.04.2016, u krye inspektimi i Shtëpisë së Fëmijëve Shkollorë 6-18 vjeç Sarandë. Në përbërje të grupit inspektues bënë pjesë ndihmëskomisionerët I. Papagjika, J. Rustemi, A. Alibali dhe O. Brati. Objekti i inspektimit ishin kushtet, trajtimi dhe niveli i zbatimit të të drejtave dhe lirive themelore të fëmijëve rezidentë në këtë institucion. Fillimisht grupi i ekspertëve

kreu një takim paraprak me drejtuesen e institucionit, e cila u shpreh e gatshëm për bashkëpunim në përmbushjen e qëllimit të inspektimit.

Gjatë vizitës inspektuese u këqyrën kushtet materiale në të cilat jetojnë këto fëmijë, ambientet e përbashkëta, dhomat e gjumit, tualetet, kuzhina, si dhe dokumentacioni i mbajtur nga stafi i institucionit në lidhje me aktivitetet që zhvillohen për këta fëmijë, kartelat mjekësore, dosjet psiko-sociale, shkollimi dhe edukimi i tyre. Gjithashtu, nëpërmjet bisedave dhe intervistave konfidenciale me fëmijët e grup-moshave të ndryshme, grupi inspektues u ndal veçanërisht në mbledhjen e të dhënave lidhur me trajtimin e tyre nga ana e stafit të këtij institucioni.

Organika e këtij institucioni për sektorin e kujdesit shëndetësor ishte e plotësuar me një mjekë me kohë të pjesshme dhe një ndihmës mjekë. Mjekja e këtij institucioni mbulonte si mjekë familjeje Qendrën Shëndetësore Nr. 2 të Sarandës.

Me karta shëndeti ishin të pajisur 30 fëmijë të shtëpisë dhe vetëm tre ishin në proces të plotësimit të të gjithë dokumentacionit përkatës. Ndërkohë që për fëmijët që kishin nevojë për trajtim medikamentoz nuk aplikoheshin receta me rimbursim, por ilaçet siguroheshin me një fond buxhetor të posaçëm të institucionit të planifikuar në çdo fillim viti.

Vaksinimi i fëmijëve në këtë shtëpi kryhej sipas kalendarit të vaksinave dhe grup moshave të përcaktuara në të.

Shërbimi stomatologjik në këtë institucion ofrohej nga shërbimi dentar i poliklinikës Sarandë, i cili mbulonte në mënyrë të pjesshme të gjitha ndërhyrjet e nevojshme për fëmijët (Mjekime lokale, ekstraksione), ndërsa terapitë që kishin nevojë për ndërhyrje më të plota dhe me materiale dentare kryheshin nga stomatolog privatë me donacione.

Kontrollet periodike mjekësore kryheshin rregullisht për të gjithë fëmijët, ndërsa ishte e domosdoshme kryerja me rigorozitet e vizitave periodike tek okulisti dhe stomatologu.

Në takimin e bërë me drejtuesin e këtij institucioni, u informuam se aty trajtoheshin fëmijë, nga mosha 6-18 vjeç. Aktualisht nga 33 fëmijë rezidenciale (15 vajza dhe 18 djem) që kishte gjithsej, 7 prej tyre ishin jetimë biologjik, ndërsa pjesa tjetër ishin nga familje me probleme sociale. Grupmoshat e këtyre fëmijëve janë : 2 fëmijë të moshës 17 vjeç; 2 fëmijë të moshës 16 vjeç; 2 fëmijë të moshës 15 vjeç; 4 fëmijë të moshës 14 vjeç; 4 fëmijë të moshës 13 vjeç; 6 fëmijë të moshës 12 vjeç; 3 fëmijë të moshës 11 vjeç; 2 fëmijë të moshës 10 vjeç; 4 fëmijë të moshës 9 vjeç; 3 fëmijë të moshës 8 vjeç dhe 1 fëmijë i moshës 7 vjeç. Ndërkohë si Qendër Ditore trajtonte 11 fëmijë, pra me frekuentim ditor kryesisht nga familje me probleme ekonomike e për të cilët vendoset nga pushteti vendor frekuentimi i këtij Institucioni.

Arsimi fillor (klasat nga 1-5) ndiqeshin nga 20 fëmijë, dhe (klasat 5-X) ndiqeshin nga 22 fëmijë.

Ky Institucion ka varësi nga Bashkia e Sarandës dhe financohet nga buxheti i shtetit, drejtuesja e qendrës na konfirmoi se ka patur edhe donacione (sidomos nga fondacioni "Shpresë për Botën) apo dhe donatorë të tjerë.

Personeli i këtij Institucioni përbëhej nga 22 punonjës gjithsej, nga të cilët: - 1 drejtues, 1 psikolog, 1 punonjëse sociale, 6 specialistë edukatorë (të gjithë me arsim të lartë) dhe 6 kujdestarë (me arsim të mesëm), 1 Përgjegjës Administrate (i cili është edhe financier), 1 roje nate dhe mirëmbajtjes, 2 kuzhinierë dhe 3 sanitarë.

Ngrohja realizohej me kaldajë me naftë. Kuota ditore ushqimore ishte 330 lekë për fëmijët rezidencialë dhe 220 lekë për fëmijët me frekuentim ditor. Si pasojë e rritjes së çmimeve të ushqimeve, kjo kuotë e vendosur që në vitin 2012 duhet rishikuar dhe konsiderohej e nevojshme rishikimi i saj edhe si pasojë e rritjes së moshës së qëndrimit të fëmijëve në institucionet rezidenciale të përkujdesit shoqëror nga 16 vjeç në 18 vjeç. Por edhe pse është parë e arsyeshme të rriten këto kuota, nuk është berë asgjë pasi këto ndryshime bëhen vetëm me vendim qeverie.

Nga ana e Fondacionit “Shpresë për Botën” janë ndihmuar shumë dhe lidhur me punën e diferencuar me fëmijët, për organizimin e mjaft aktiviteteve dhe ditëlindjeve të fëmijëve.

Kuota ditore që ata marrin për shpenzime të vogla është 1 mijë lekë në muaj, dhe pretendimi ishte që kjo shumë të ishte të paktën 15 mijë lekë në muaj, pra 30 ditë x 50 lekë/dita.

Nga Bashkia Sarandë është lënë hapësira e përdorimit të plazhit publik për këta fëmijë por do të ishte më e frytshme që shtëpia e pushimit Borsh e cila varet nga Ministria e Mirëqënies Sociale dhe Rinisë të shfrytëzohet nga fëmijët e këtij institucioni por edhe për fëmijët e tjerë të qendrave rezidenciale në Shqipëri.

Kutia e ankimit hapej me komision dhe çelësin e saj e kishte përfaqësuesja e sektorit social të Bashkisë Sarandë. Po ashtu në ambjentet e Institucionit ishin të afishuara të drejtat e fëmijëve. Moitorimi i fundit i kryer nga Shërbimi Social Shtetëror për këtë institucion ishte i Tetorit 2015.

Blerjet kryheshin nga grupi multidisiplinor i Institucionit bazuar dhe në standartet e shërbimit social. Po ashtu në proces ishte miratimi i një projekti për rikonstruksionin e godinës së Institucionit nga TIKA (Agjensia Turke për Bashkëpunim dhe Koordinim).

Theksojmë problematikat e mëposhtme shqetësuese:

- 1- Procesi i transferimit të fëmijëve, duhet shoqëruar edhe me transferimin e fondit përkatës për secilin fëmijë.
- 2- Problemi i akomodimit të fëmijëve jetimë kur dalin nga Shtëpia e fëmijës, duhet studjuar dhe mirërregulluar nga shteti dhe jo të lihet vetëm në dorë të organizatave të ndryshme. Problemi më i madh është sidomos për ata fëmijë që transferohen pranë familjes biologjike ose në një jetesë të pamvarur.
- 3- Grupmoshat që jetojnë në këtë institucion rezidencial e kanë shumë të nevojshme praninë edhe të një ndihmësmjeku për tu shtuar në organikë.
- 4- Mungesa e trainimeve për stafin nga ana e SHSSH.
- 5- Rishikimi i kuotës ditore ushqimore, me synim rritjen e saj si pasojë e rritjes së çmimeve të produkteve që në vitin 2012, si dhe si pasojë e rritjes së moshës së qëndrimit të fëmijëve në institucionet rezidenciale të përkujdesit shoqëror nga 16 vjeç në 18 vjeç.
- 6- Po ashtu në të njëjtën linjë edhe rritja e kuotës së shpenzimeve të vogla për fëmijët nga 1 mijë lekë në muaj, në të paktën 15 mijë lekë në muaj, pra 30 ditë x 50 lekë/dita.
- 7- Shtëpia e Pushimit në Borsh, e cila është në varësinë e Ministrisë së Mirëqënies Sociale dhe Rinisë, konsiderohej shumë e frytshme të

shfrytëzohet nga fëmijët e këtij Institucioni në stinën e verës, pra për interesin më të mirë të fëmijëve.

- 8- Problemi i ambjenteve të kopshtit ditor, të zëna nga Bashkia Sarandë. Në funksion të kthimit në shtëpi-familje, këto ambjente i duhen këtij Institucioni për të rinjtë e moshës 16-18 vjeç. Ndaj nga Bashkia Sarandë duhet që të tilla ambjente t'ija kthejë institucionit, pasi nuk mund të rrinë në të njëjtën godinë si fëmijët, ashtu dhe Ndërmarrja e Shërbimeve.
- 9- Rikonstrukcionin total të Shtëpisë së Fëmijës Sarandë pasi situata aktuale e apartamenteve në pjesën e pasme të godinës është e amortizuar krejtësisht nga lagështira dhe e papërdorshme për anjë aktivitet. Kështu sallat e studimit që dikur ishin në këto ambiente, janë zhvendosur në katin e tretë (d.m.th në dhomat e gjumit të vajzave), dhe për pasojë vajzat janë vendosur nga katër në çdo dhomë ndërkohë që sipërfaqet e tyre janë shumë të vogla.

Avokati i Popullit gjykon se krijimi i kushteve të përshtatshme të jetës e zhvillimit të këtyre fëmijëve duhet të jetë i një rëndësie të veçantë, nisur dhe nga parimi i interesit më të lartë të fëmijës. Kjo në funksion të garantimit të rritjes së tyre me dinjitet e në mënyrën më të mirë të mundshme, duke gëzuar plotësisht të drejtat e tyre themelore.

Sa më lart megjithëse në kuadrin e decentralizimit të shërbimeve shoqërore për vetë kushtet e këtij Institucioni e për t'iu përgjigjur sa më mirë nevojave të mirërritjes, mirëedukimit e zhvillimit të këtyre fëmijëve po ju drejtohem bashkarisht si Bashkisë ashtu dhe Shërbimit Social Shtetëror.

Në mënyrë që ky institucion i përkujdesit publik rezidencial për fëmijët të plotësojë standartet e shërbimit të përkujdesit shoqëror në Institucionet Rezidenciale, në mbështetje të pikës 3 të nenit 63 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë ku thuhet se: "Avokati i Popullit ka të drejtë të bëjë rekomandime dhe të propozojë masa kur vëren shkelje të të drejtave dhe lirive të njeriut nga administrata publike",

REKOMANDOJMË

-Rikonstrukcionin total të apartamenteve në pjesën e pasme të Shtëpisë së Fëmijës Sarandë, me qëllim të kthimit në shtëpi-familje të këtyre ambienteve.

-Lirimin e menjëhershëm të ambjenteve të Kopshtit Ditor dhe Ndërmarrjes së Shërbimeve brenda këtij institucioni të zëna nga Bashkia Sarandë.

-Të shfrytëzohet Shtëpia e Pushimit në Borsh, e cila është në varësinë e Ministrisë së Mirëqënies Sociale dhe Rinisë, nga fëmijët e këtij Institucioni dhe jo vetëm në stinën e verës, për interesin më të mirë të fëmijëve.

-Të rritet kuota ditore ushqimore, si dhe të rritet kuota e shpenzimeve të vogla për fëmijët nga 10 mijë lekë në muaj, në të paktën 15 mijë lekë në muaj.

-Shtimin në organikë me ndihmës/mjek, dhe me roje objekti

-Transferimin e fondit përkatës për secilin fëmijë kur vijnë nga Shtëpitë e Foshnjës.

Në përputhje me nenin 22, të Ligjit Nr.8454 datë 04.02.1999 “Për Avokatin e Popullit”, i ndryshuar ku përcaktohet se:

“Organet të cilave Avokati i Popullit u ka drejtuar një rekomandim, duhet ta shqyrtojnë rekomandimin dhe të kthejnë përgjigje brenda 30 ditësh nga data e dërgimit të rekomandimit”,

Lutemi ta shqyrtoni dhe të na vini në dijeni për qëndrimin Tuaj ndaj këtij rekomandimi.

Duke besuar në mirëkuptimin dhe në vijimësinë e bashkëpunimit në funksion të garantimit të interesit më të lartë të fëmijëve.

K O M I S I O N E R I

Ermir KAPEDANI